Lietas Nr. A420572611
Lietas arhīva Nr. A42-00060-14/3

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2014.gada 18.februārī

Administratīvā rajona tiesa

šādā sastāvā: tiesnese M.Miķelsone,

piedaloties J.Z. un atbildētāja Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Aizsardzības ministrijas pārstāvei I.Š.,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc J.Z. (turpmāk – pieteicējs) pieteikuma par piecu papildatvaļinājuma dienu kompensēšanu naudas izteiksmē, par Aizsardzības ministrijas 2011.gada 4.jūlija rīkojuma Nr.490-atv atzīšanu par prettiesisku, kā arī morālā kaitējuma Ls 12 000 apmērā atlīdzināšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Aizsardzības ministrijas Sakaru un informācijas tehnoloģiju departamenta vecākais referents – pieteicējs 2011.gada 17.jūnijā un atkārtoti 2011.gada 21.jūnijā ir lūdzis Aizsardzības ministrijai piešķirt desmit dienu ilgu papildatvaļinājumu.

Ar 2011.gada 4.jūlija Aizsardzības ministrijas rīkojumu Nr.490-atv (turpmāk – Rīkojums) pieteicēja lūgums apmierināts daļēji un pieteicējam piešķirts piecas dienas ilgs papildatvaļinājums.

[2] Administratīvajā rajona tiesā 2011.gada 4.augustā saņemts pieteicēja pieteikums, kurā norādīti šādi apsvērumi.

[2.1] Aizsardzības ministrija nav ņēmusi vērā, ka ierēdnim kā dienesta personai var pastāvēt arī personīgās tiesības, kas var nonākt pretrunā ar iestādes interesēm. Ja rīkojums attiecas tikai uz noteiktu amatpersonu, kurai šis rīkojums tika dots, tas skar amatpersonas privāto sfēru. Šādās attiecībās attiecīgā amatpersona uzstājas kā ārpus iestādes esoša persona. Turklāt, ja iekšējais lēmums ir diskriminējošs, arī tad tas kļūst par administratīvo aktu tādēļ, ka pārkāpj konstitūcijā noteikto vienlīdzības principu.

Atvaļinājuma institūta mērķis valsts civildienesta tiesiskajās attiecībās ir nodrošināt ierēdņa atpūtu, lai atjaunotu viņa darba spējas un radītu drošus dienesta apstākļus. Atvaļinājuma piešķiršana ierēdni skar kā patstāvīgu tiesību subjektu personiski,nevis kā pārvaldes organizācijas daļu. Dokuments par atvaļinājuma pieprasīšanu nav Aizsardzības ministrijas struktūrvienības izdots dokuments, bet ierēdņa kā patstāvīga tiesību subjekta personiski sagatavots dokuments.

[2.2] Liekot pieteicējam rakstīt atkārtotus iesniegumus, lai piešķirtu ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu un papildatvaļinājumu, Aizsardzības ministrijas mērķis vai rezultāts ir personas cieņas aizskaršana un iebiedējošas, naidīgas, pazemojošas, degradējošas vai aizskarošas vides radīšana.

Izdodot Rīkojumu, Aizsardzības ministrija nav pareizi izmantojusi rīcības brīvību, t.i., nav metodoloģiski korekti izdarījusi vispārējos lietderības apsvērumus, nav ievērojusi likuma specifiskos norādījumus, patvaļas aizlieguma principu un procesuālā taisnīguma principu, kā arī ir pārkāpusi aizliegumu radīt nelabvēlīgas sekas, vienlīdzīgu tiesību principu un atšķirīgas attieksmes aizliegumu.

[2.3] Aizsardzības ministrija nav ņēmusi vērā, ka iestādei uz ārpusi, uz personu vērsts lēmums ir jāpamato, norādot apsvērumus, kas noveduši pie attiecīgā rezultāta.

Ja pirms pieteikuma iesniegšanas tiesā pamatojums nav sniegts vispār, šādu trūkumu nevar labot ar iestādes sniegtajiem paskaidrojumiem pēc pieteikuma iesniegšanas. Šajā stadijā šie paskaidrojumi vairs neizpilda savu uzdevumu.

No lietas materiālos esošās informācijas un Rīkojuma vispār nevar konstatēt, kādēļ pieteicēja iesniegums ir apmierināts tikai daļēji.

Rīkojumā nav dots pamatojums, kādēļ ir piešķirts piecas darba dienas ilgs papildatvaļinājums, nevis desmit darba dienas ilgs papildatvaļinājums. Pamatojums, kas ir norādīts individuālajā lēmumā, ir būtiska formas prasība. Iestāžu prakse nepamatot savus nelabvēlīgos lēmumus ir pretēja labas pārvaldības prasībām, jo kaitē institucionālajam līdzsvaram starp tiesu un valsts pārvaldes pienākumiem. Pienākums sniegt pamatojumu veicina to, ka tiek garantēta tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā ievērošana.

Tātad visi Aizsardzības ministrijas sniegtie paskaidrojumi tiesai, kas būs atšķirīgi no Rīkojuma, nav ņemami vērā.

[2.4] Pieteicējs lūdz arī morālā kaitējuma atlīdzināšanu, norādot, tā kā strīda gadījumā atlīdzības par morālo kaitējumu apmēru nosaka tiesa pēc sava ieskata, tiesai ir jāņem vēra tiesību doktrīnā izteiktā atlīdzinājuma definīcija, ka „atlīdzinājums ne vien dod apmierinājumu cietušajai personai, bet kalpo arī kā līdzeklis pušu samierināšanai un sasniedz ģenerālās prevencijas mērķi".

[3] Administratīvajā rajona tiesā 2011.gada 12.septembrī saņemts atbildētāja rakstveida paskaidrojums, kurā Aizsardzības ministrija uzskata pieteikumu par nepamatotu un noraidāmu, pamatojoties uz turpmāk norādītajiem apsvērumiem.

[3.1] Pieteicēja darbība un tās rezultāti par laika periodu no 2010.gada 1.janvāra līdz 2010.gada 31.decembrim novērtēti ar „B" atzīmi. Tas nozīmē, ka pieteicēja amata pienākumu izpilde atsevišķās jomās pārsniedz amatam izvirzītās prasības, līdz ar to saskaņā ar Ministru kabineta 2010.gada 21.jūnija noteikumu Nr.565 „Noteikumi par valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku sociālajām garantijām" 103.2.apakšpunktu pieteicējam var piešķirt papildatvaļinājumu no četrām līdz deviņām darba dienām. Tādējādi pieteicējam piešķirtā papildatvaļinājuma kopējais ilgums nevar pārsniegt deviņas darba dienas. Līdz ar to nav pamatots pieteicēja prasījums par piecu dienu ilga papildatvaļinājuma piešķiršanu, papildus tam, kas viņam piešķirts ar Rīkojumu.

[3.2] Saskaņā ar Augstākās tiesas praksi apstāklis, ka Rīkojumā nav norādīti lietderības apsvērumi, pats par sevi nenozīmē, ka Aizsardzības ministrija tādus nav izdarījusi.

[3.3] Pieteikumā norādītie apstākļi neliecina, ka attiecībā uz pieteicēju būtu piemērota apzināti nelabvēlīgāka attieksme.

Ierēdņa tiesības uz apmaksātu papildatvaļinājumu izriet no civildienesta attiecībām. Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma tiesību normām visi ierēdņi atrodas vienotā hierarhiskā sistēmā, kurā iespējams nodrošināt katra ierēdņa rīcības un pieņemto lēmumu savlaicīgu tiesiskuma un lietderības kontroli. Tādējādi ierēdnim ir jāpilda augstākas amatpersonas rīkojumi un uzdevumi, jo civildienesta attiecības ir vērojamas pakļautības attiecības.

Ievērojot minēto, Aizsardzības ministrija uzskata, ka uzdevumu došana un konkrētas tiesiskās rīcības pieprasīšana no pieteicēja kā padotas personas nevar radīt pieteicēja cieņas aizskārumu un atšķirīgas attieksmes aizlieguma pārkāpumu.

[3.4] Rīkojums ir tiesisks administratīvais akts, līdz ar to nav pamatots un ir noraidāms pieteicēja prasījums par morālā kaitējuma atlīdzināšanu.

[4] Tiesas sēdē pieteicējs pieteikumu uzturēja uz tajā norādīto argumentu pamata, vienlaikus precizējot prasījumu, t.i., lūdzot kompensēt piecas nepiešķirtās papildatvaļinājuma darbdienas atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem tādā apmērā, kādā to nosaka Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likums.

Tiesas sēdē atbildētāja pārstāve pieteikumu neatzina uz rakstveida paskaidrojumos norādīto argumentu pamata. Papildus norādot, ka ar Rīkojumu nav aizskartas būtiskas cilvēktiesības, tādēļ tiesvedība lietā ir izbeidzama.

Motīvu daļa

[5] Vispirms tiesa, ņemot vērā Aizsardzības ministrijas pārstāves izteiktos apsvērumus par tiesvedības izbeigšanu lietā, noskaidros, vai pieteicēja prasījums par papildatvaļinājuma piešķiršanu ir skatāms administratīvā procesa kārtībā. Un konkrēti, vai rīkojums par papildatvaļinājuma piešķiršanu ir administratīvais akts.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 1. panta trešo daļu administratīvais akts ir uz āru vērsts tiesību akts, ko iestāde izdod publisko tiesību jomā attiecībā uz individuāli noteiktu personu vai personām, nodibinot, grozot, konstatējot vai izbeidzot konkrētas tiesiskās attiecības vai konstatējot faktisko situāciju. Administratīvais akts ir arī lēmums par iestādes darbinieka vai iestādei īpaši pakļautas personas tiesiskā statusa nodibināšanu, maiņu, izbeigšanu un šīs personas disciplināro sodīšanu, kā arī cits lēmums, ja tas būtiski ierobežo iestādes darbinieka vai iestādei īpaši pakļautas personas cilvēktiesības.

No Administratīvā procesa likuma 1.pantā ietvertās administratīvā akta definīcijas izriet, ka lēmumi, kas skar īpaši pakļautas personas, nav administratīvie akti, izņemot tos lēmumus, ar kuriem īpaši pakļautās personas tiesiskais statuss tiek nodibināts, mainīts vai izbeigts, kā arī lēmumi, ar kuriem īpaši pakļautā persona tiek disciplināri sodīta un lēmumi, ar kuriem tiek būtiski ierobežotas šīs personas cilvēktiesības.

Pieteicējs, ņemot vērā tā ieņemamo amatu Aizsardzības ministrijā, ir valsts amatpersona un ir atzīstams par īpaši pakļauto personu Administratīvā procesa likuma izpratnē. Tas nozīmē, ka Aizsardzības ministrijas izdots rīkojums par papildatvaļinājuma piešķiršanu būs administratīvais akts tikai tad, ja:

1) ar to tiks nodibināts, mainīts vai izbeigts pieteicēja kā iestādei īpaši pakļautās personas statuss;

2) ar to pieteicējs tiks disciplināri sodīts;

3) ar to tiks būtiski ierobežotas pieteicēja cilvēktiesības.

Konkrētajā lietā ir strīds par to, vai iestāde pamatoti ir atteikusies izdot rīkojumu, ar kuru pieteicējam tiktu piešķirts piecu dienu ilgs papildatvaļinājums. Šāda iestādes rīcība skar pieteicēja tiesības uz atpūtu, kas izriet no Satversmes 107.panta. Lai arī pats rīkojums par papildatvaļinājuma piešķiršanu nav uzskatāms par tādu, kas ierobežotu pieteicēja cilvēktiesības, tomēr atteikšanās to izdot ir radījusi šādu ierobežojumu. Turklāt pieteicējs norāda, ka iestāde ir izdevusi rīkojumu par papildatvaļinājuma piešķiršanu, pamatojoties uz tādiem apsvērumiem, kas ir pretrunā ar atšķirīgas attieksmes aizliegumu. Saskaņā ar Satversmes 91.pantu visi cilvēki ir vienlīdzīgi, tas nozīmē, ka pastāv atšķirīgas attieksmes aizliegums.

Ja administratīvā procesa kārtībā var skatīt pieteikumus par tādu aktu atcelšanu, kas ierobežo iestādei pakļautas personas cilvēktiesības, tad attiecīgi administratīvā procesa kārtībā var skatīt arī pieteikumus par tādu aktu izdošanu, kuru neizdošana ierobežo iestādei pakļautas personas cilvēktiesības.

Ņemot vērā minēto, secināms, ka pieteikums par pienākuma uzlikšanu Aizsardzības ministrijai izdot rīkojumu, ar kuru pieteicējam tiktu piešķirts papildatvaļinājums, ir skatāms administratīvā procesa kārtībā kā lūgums izdot labvēlīgu administratīvo aktu.

Vienlaikus uz lietas izskatīšanas dienu tiesas sēdē noskaidrots, ka 2012.gada 27.martā ar pieteicēju izbeigtas valsts civildienesta attiecības, tādējādi vairs nav iespējams lemt par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējam tiktu piešķirts papildatvaļinājums, bet gan atteikuma prettiesiskuma konstatēšanas gadījumā, ir skatāms prasījums par zaudējumu atlīdzinājumu par nepiešķirtajām papildatvaļinājuma dienām.

Turklāt pieteicējs ir lūdzis atlīdzināt arī morālo kaitējumu. Lai tiesa varētu izlemt prasījumu par morālā kaitējuma atlīdzināšanu, tiesai ir jāizvērtē attiecīgā administratīvā akta vai faktiskās rīcības tiesiskums.

Līdz ar to tiesa turpinājumā izvērtēs Rīkojuma tiesiskumu.

[6] No lietas materiāliem izriet, ka pieteicējs 2011.gada 17.jūnijā un atkārtoti 21.jūnijā ir lūdzis Aizsardzības ministrijai piešķirt desmit dienu ilgu papildatvaļinājumu.

Ar Rīkojumu pieteicēja lūgums apmierināts daļēji un viņam piešķirts piecas dienas ilgs papildatvaļinājums.

Papildatvaļinājuma piešķiršanas kārtību ierēdņiem regulē Ministru kabineta 2010.gada 21.jūnija noteikumi Nr.565 „Noteikumi par valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku sociālajām garantijām" (turpmāk – Noteikumi).

Noteikumu 103.punkts noteic, ka amatpersonai (darbiniekam) ir tiesības uz apmaksātu papildatvaļinājumu atbilstoši amatpersonas (darbinieka) darbības un tās rezultātu novērtējumam iepriekšējā periodā šādā apmērā:

103.1. ja amata (darba) pienākumu izpilde visās jomās pārsniedz amatam izvirzītās prasības – no piecām līdz desmit darbdienām;

103.2. ja amata (darba) pienākumu izpilde atsevišķās jomās pārsniedz amatam izvirzītās prasības – no četrām līdz deviņām darbdienām;

103.3. ja amata (darba) pienākumu izpildes rezultāti atbilst amatam izvirzītajām prasībām – no trim līdz astoņām darbdienām.

Tātad secināms, ka amatpersonai piešķiramais papildatvaļinājuma ilgums atkarīgs no amatpersonas darbības un tās rezultātu novērtējumiem iepriekšējā periodā.*106*

[7] No lietas materiāliem secināms, ka pieteicēja darbība un tās rezultāti par laika periodu no 2010.gada 1.janvāra līdz 2010.gada 31.decembrim novērtēti ar „B" atzīmi. Par šo faktu lietā strīda nav (*lietas 16.-20.lapa*).

Tas nozīmē, ka pieteicēja amata pienākumu izpilde atsevišķās jomās pārsniedz amatam izvirzītās prasības, līdz ar to saskaņā ar Noteikumu 103.2.apakšpunktu pieteicējam ir tiesības uz apmaksātu papildatvaļinājumu no četrām līdz deviņām darbdienām.

Tādējādi pieteicējam piešķirtā papildatvaļinājuma kopējais maksimālais ilgums nevar pārsniegt deviņas darbdienas. Līdz ar to nav pamatots pieteicēja prasījums par desmit darbdienu ilga papildatvaļinājuma piešķiršanu.

Turpinājumā tiesa pārbaudīs, vai Aizsardzības ministrijas Rīkojums, ar kuru daļēji apmierināts pieteicēja lūgums par papildatvaļinājuma dienu skaita piešķiršanu, ir pamatots un atbilstošs normatīvajiem aktiem.

[8] Saskaņā ar Noteikumu 105 104. punktu papildatvaļinājuma dienu konkrēto sadalījumu atbilstoši novērtējumam attiecīgajā institūcijā, ņemot vērā finanšu resursus un cilvēkresursus, kā arī amatpersonas (darbinieka) darba izpildes intensitāti un atbildības pakāpi, nosaka institūcijas vadītājs.

Tātad secināms, ka, nosakot papildatvaļinājuma dienu konkrēto sadalījumu, iestādes vadītājs papildus ņem vērā arī finanšu resursus un cilvēkresursus, kā arī amatpersonas (darbinieka) darba izpildes intensitāti un atbildības pakāpi. Līdz ar to, pieņemot lēmumu par konkrēto dienu skaitu, iestādes vadītājam jāizvērtē lietderības apsvērumi katrā konkrētajā gadījumā.

Šajā sakarā pieteicējs norāda uz pamatojuma trūkumu Rīkojumā, norādot, ka tas nesatur konkrētu lietderības apsvērumu izvērtējumu un pamatojumu, kādēļ pieteicējam ir piešķirts piecu darbdienu ilgs papildatvaļinājums prasīto desmit darbdienu vietā. Pieteicēja ieskatā pamatojuma trūkums atzīstams par būtisku procesuālo pārkāpumu un ir pamats Rīkojuma atzīšanai par prettiesisku.

Tiesa šādam pieteicēja viedoklim nepiekrīt turpmāk norādīto apsvērumu dēļ.

Administratīvā procesa likuma komentāros attiecībā uz administratīvā akta pamatojumu norādīts, ka saturiski pietiekami saprotams administratīvais akts ir tad, ja tas pilnībā izsaka iestādes gribu un procesa dalībnieki to nepārprotami var uztvert. Konkretizācijas pakāpe ir atkarīga no administratīvā akta veida, izdošanas apstākļiem un mērķiem (*sk. Briede J. 67.panta komentārs. Grām.: Administratīvā procesa likuma komentāri. A un B daļa. Briede J. (Zin. red.) Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013, 655.lpp.).*

Tiesas ieskatā apstāklis, ka Aizsardzības ministrija Rīkojumā nav rakstveidā atspoguļojusi lietderības apsvērumu izvērtējumu, vērtējams kā formāls pārkāpums, jo nebūtu samērīgi no iestādes prasīt katra rīkojuma par papildatvaļinājuma piešķiršanu izdošanas gadījumā, ietvert tajā izvērstu piešķirto dienu skaita pamatojumu.

Rīkojumā ir atsauce uz Noteikumu 103.punktu, kas tiesas ieskatā ir pietiekami, lai pieņemtu, ka amatpersonai (ierēdnim) ir izskaidrots, kādus faktorus iestādes vadītājs ņem vērā, nosakot konkrēto papildatvaļinājuma dienu skaitu.

Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta praksē atzīts, ja lietderības apsvērumi netiek ietverti iestādes lēmumā un lēmums nav acīmredzami nesamērīgs, ir iespējams, ka iestāde šādus apsvērumus ir izdarījusi, bet nav atspoguļojusi tos rakstveida lēmumā. Šāds pārkāpums ir uzskatāms par formālu pārkāpumu, kura dēļ administratīvais akts nav atceļams. Tikai tad, ja šādu apsvērumu neizdarīšana vai nepareiza izdarīšana ir novedusi pie administratīvā akta prettiesiskuma pēc būtības, administratīvais akts ir atceļams (*sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2006.gada 22.septembra sprieduma lietā Nr.SKA-245/2006 15.punktu, 2009.gada 10.februāra sprieduma lietā Nr.SKA-114/2009 15.punktu*).

Kā izriet no Aizsardzības ministrijas 2011.gada 17.novembra paskaidrojumiem (*lietas 28.lapa*) un pārstāves tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem, tieši novērtējums, atbildības pakāpe un darba intensitāte tika ņemti vērā, nosakot pieteicēja papildatvaļinājuma ilgumu. Vērtējot atbildības pakāpi, ņem vērā amata saimi un līmeni. Tāpat tika piešķirta nozīme tam, vai amatpersonai ir padotās personas, vai tā pieņem citām personām saistošus lēmumus. Pieteicēja amats bija Sakaru un informācijas tehnoloģiju departamenta Telekomunikāciju nodaļas vecākais referents, frekvenču menedžeris. Šis amats atbilda 35.saimes 2.līmenim. Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.1075 „Valsts un pašvaldību institūciju amatu katalogs" 35.saimē ietilpst seši līmeņi. Salīdzinot līmeņus, secināms, ka otrais līmenis ir augstāks par pirmo, bet zemāks par pārējiem četriem, turklāt pieteicējam nebija padoto, viņš nepieņēma citām personām saistošus lēmumus, līdz ar to var uzskatīt, ka pieteicēja amata atbildības pakāpe uzskatāma par vidējo un pieteicēja darba intensitāte bija normas robežās.

Līdz ar to tiesa secina, ka iestāde, izdodot Rīkojumu par piecu darbdienu ilga papildatvaļinājuma piešķiršanu pieteicējam, lietderības apsvērumus ir izdarījusi, taču nav tos atspoguļojusi rakstveidā Rīkojumā. Tiesas ieskatā Aizsardzības ministrijas vēlāk iesniegtie paskaidrojumi par lietderības apsvērumu izdarīšanu nav uzskatāmi par pamatojuma trūkuma novēršanu, bet gan skaidrojumu, kādā veidā iestāde lietderības apsvērumu izvērtējumu ir veikusi.

Turklāt, izvērtējot iestādes izdarītos lietderības apsvērumus par piecu darbdienu ilga papildatvaļinājuma piešķiršanu pieteicējam jūlija mēnesī, tiesa secina, ka tie ir pamatoti un nav noveduši pie Rīkojuma prettiesiskuma.

Jāņem vērā, ka valsts pārvaldē amatpersonas pēc būtības ir iekļautas vienotā hierarhiskā sistēmā, kurā viena amatpersona ir padota citai amatpersonai. Valsts sekretārs kā iestādes vadītājs atbild par ministrijas funkciju un darbības nepārtrauktību. Tas nozīmē, ka valsts sekretāram, pieņemot lēmumu par ikgadējo papildatvaļinājuma piešķiršanu, jāpārliecinās, ka struktūrvienības darbība netiks traucēta.

Konkrētajā gadījumā valsts sekretāra vietniece administratīvajos un juridiskajos jautājumos (valsts sekretāra uzdevumā) secinājusi, ka tajā brīdī, proti, jūlija mēnesī, visadekvātākais papildatvaļinājuma dienu skaits būtu vidējais pieņemtais ministrijā, respektīvi, piecas papildatvaļinājuma dienas (*lietas 28.lapa*).

Pastāvot šādiem apstākļiem, tiesa nekonstatē atšķirīgas attieksmes aizlieguma principa pārkāpumu Aizsardzības ministrijas rīcībā attiecībā uz pieteicējam piešķirto papildatvaļinājumu.

Tiesa norāda, ka saskaņā ar atvaļinājumu grafiku pieteicējam ir piešķirta iespēja izmantot piecpadsmit kalendārās dienas ilgu ikgadējo atvaļinājumu, kā arī piecas dienas ilgu papildatvaļinājumu vislabākajā atvaļinājuma laikā - jūlijā. Minētie fakti tiesas ieskatā neliecina par diskriminējošas vai emocionāli vardarbīgas attieksmes pastāvēšanu attiecībā uz atvaļinājumu piešķiršanu.

Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, tiesa nekonstatē Rīkojuma prettiesiskumu.

[9] Attiecībā uz pieteicēja argumentu, ka iestādē nav neviena dokumenta, kas noteiktu kārtību, kādā veidā un ar ko ir jāsaskaņo iesniegums par papildatvaļinājuma piešķiršanu, tiesa norāda sekojošo.

Noteikumu 105. punkts nosaka, ka, lai saņemtu apmaksātu papildatvaļinājumu, amatpersona (darbinieks) iesniedz institūcijas vadītājam vai viņa pilnvarotai amatpersonai iesniegumu par apmaksāta papildatvaļinājuma piešķiršanu. Iesniegumu saskaņo ar tiešo struktūrvienības vadītāju. Amatpersona (darbinieks) papildatvaļinājumu var izmantot pa daļām.

Tiesa uzskata, ka pieteicējam izvirzītā prasība saskaņot iesniegumu par atvaļinājuma piešķiršanu ar Sakaru un informācijas tehnoloģiju departamenta Telekomunikāciju nodaļas vadītāju un adresēt iesniegumu valsts sekretāra vietniekam administratīvajos un juridiskajos jautājumos ir tiesiska un pamatota un nav uzskatāma par cieņu aizskarošu un tādējādi netiek radīta iebiedējoša, naidīga, pazemojoša un degradējoša vai aizskaroša darba vide.

Attiecībā uz pieteicēja argumentu, ka Aizsardzības ministrijas valsts sekretārs pats varēja saskaņot pieteicēja iesniegumu par papildatvaļinājuma piešķiršanu ar pieteicēja struktūrvienības vadītāju, tiesa norāda sekojošo.

Valsts pārvaldē amatpersonas iekļautas vienotā hierarhiskā sistēmā, un hierarhija nozīmē arī to, ka padotībā esošās amatpersonas jautājumus par atvaļinājuma piešķiršanu un tamlīdzīgu tiesību realizāciju saskaņo ar savu priekšnieku nevis otrādi. Turklāt pienākuma uzlikšana valsts sekretāram saskaņot visus tā padotībā esošu amatpersonu personāla jautājumus padarītu neiespējamu Aizsardzības ministrijas efektīvu vadību un Ministru kabineta 2003.gada 29.aprīļa noteikumos Nr.236 „Aizsardzības ministrijas nolikums" 12.punktā paredzēto valsts sekretāra funkciju izpildi. Tādēļ ir paredzēts Aizsardzības ministrijas darbinieku pienākums saskaņot vēlamo atvaļinājuma piešķiršanas laiku ar savas struktūrvienības vadītāju, savukārt valsts sekretāra vietnieks valsts sekretāra uzdevumā ir deleģēts pieņemt lēmumu par papildatvaļinājuma piešķiršanu.

[10] Attiecībā uz pieteicēja argumentu, ka viņam pienācās maksimālais papildatvaļinājuma dienu skaits, jo viņam bija uzdots pildīt papildus uzdevumus, tiesa norāda sekojošo.

Jāņem vērā, ka Aizsardzības ministrija savā 2011.gada 17.novembra paskaidrojumā izteikusi gatavību piešķirt pieteicējam vēl četras papildatvaļinājuma dienas brīdī, kad viņa struktūrvienības darba intensitāte nebūs tik liela un būs pietiekams cilvēkresursu skaits. Tādejādi Aizsardzības ministrija atzinusi pieteicēja tiesības saņemt maksimālo Noteikumos paredzēto papildatvaļinājuma dienu skaitu, proti, deviņas dienas.

Taču, kā noskaidrots tiesas sēdē, laikā no 2011.gada jūlija līdz 2012.gada 27.martam pieteicējs nav vērsies Aizsardzības ministrijā ar lūgumu piešķirt viņam atlikušās četras papildatvaļinājuma dienas.

No pieteicēja iesniegtās sarakstes tiesai (*lietas 113.lapa*) izriet, ka pieteicējs vērsies ar jautājumu par nepiešķirto papildatvaļinājuma dienu izmantošanu citā laikā pie Personāla nodaļas vadītājas.

Taču, kā jau iepriekš tiesa noskaidroja, papildatvaļinājuma dienu skaits un vēlamais laiks saskaņojams ar struktūrvienības vadītāju un valsts sekretāru (šajā gadījumā valsts sekretāra uzdevumā ar vietnieci administratīvajos un juridiskajos jautājumos), jo tieši šo amatpersonu kompetencē ir izvērtēt, vai finanšu resursi un cilvēkresursi konkrētajā laikā ļauj piešķirt prasīto papildatvaļinājumu.

Līdz ar to sarakste ar citām Aizsardzības ministrijas struktūrvienību amatpersonām nav uzskatāma par vēršanos ar iesniegumu par papildatvaļinājuma piešķiršanu.

[11] Pieteicējs lūdz kompensēt nepiešķirtās papildatvaļinājuma dienas atbilstoši Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma 42.panta desmitajai daļai.

Tiesa norāda, ka šāda kompensācija izmaksājama tikai tādā gadījumā, ja ierēdnis pirms dienesta attiecību izbeigšanas nav izmantojis iepriekš piešķirto papildatvaļinājumu. Šajā gadījumā konstatējams, ka ar Rīkojumu pieteicējam bija piešķirtas piecas papildatvaļinājuma dienas, kuras viņš ir izmantojis un kopš 2011.gada 1.jūlija netika izdots neviens rīkojums, ar kuru pieteicējam būtu piešķirts papildatvaļinājums, kas nebūtu ticis izmantots. Līdz ar to neizpildās obligātais nosacījums kompensācijas izmaksāšanai.

[12] Pieteicējs lūdz morālā kaitējuma atlīdzināšanu, norādot, tā kā strīda gadījumā atlīdzības par morālo kaitējumu apmēru nosaka tiesa pēc sava ieskata, tiesai ir jāņem vēra tiesību doktrīnā izteiktā atlīdzinājuma definīcija, ka „atlīdzinājums ne vien dod apmierinājumu cietušajai personai, bet kalpo arī kā līdzeklis pušu samierināšanai un sasniedz ģenerālās prevencijas mērķi".

Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 4.pants paredz, ka iestāde zaudējumu var nodarīt ar darbību, izdodot prettiesisku administratīvo aktu vai veicot prettiesisku faktisko rīcību, vai arī bezdarbību, ja iestādei bija pienākums rīkoties, bet tā prettiesiski nav rīkojusies.

Ņemot vērā to, ka nav konstatējams Aizsardzības ministrijas prettiesisks administratīvais akts vai faktiskā rīcība, tad nav arī pamata pieteicēja prasījuma par atlīdzinājuma piešķiršanu apmierināšanai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un 289.-291.pantu, tiesa

nosprieda:

noraidīt pilnībā J.Z. pieteikumu par piecu papildatvaļinājuma dienu kompensēšanu naudas izteiksmē, par Aizsardzības ministrijas 2011.gada 4.jūlija rīkojuma Nr.490-atv atzīšanu par prettiesisku, kā arī morālā kaitējuma Ls 12 000 apmērā atlīdzināšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese M.Miķelsone